

2. Η παράθεση της βιβλιογραφίας

Πρωτογενείς και δευτερεύουσες πηγές
Βιβλιογραφικές αναφορές στο κείμενο
Ο βιβλιογραφικός κατάλογος

Βασίλης Παυλόπουλος
Τμήμα Ψυχολογίας ΕΚΠΑ
Αθήνα, 2021

Πρωτογενείς και δευτερεύουσες πηγές

- **Πρωτογενείς ή βασικές** είναι όλες οι βιβλιογραφικές πηγές που περιέχουν πρωτότυπο περιεχόμενο, το οποίο δεν έχει δημοσιευθεί προηγουμένως αλλού.
- **Δευτερεύουσες** είναι οι πηγές που περιέχουν πληροφορίες οι οποίες έχουν δημοσιευθεί προηγουμένως σε μια άλλη (βασική) πηγή.
 - ✓ Γενικά, η παράθεση πολλών δευτερευουσών πηγών στον βιβλιογραφικό κατάλογο συνιστάται να αποφεύγεται, καθώς δηλώνει έμμεση (όχι απευθείας) πρόσβαση στη γνώση.

Παράθεση βιβλιογραφικών πηγών στο σώμα του δοκιμίου

- Η παράθεση μίας βιβλιογραφικής πηγής στο σώμα του δοκιμίου περιλαμβάνει δύο στοιχεία: (α) το επώνυμο του συγγραφέα ή των συγγραφέων, και (β) το έτος δημοσίευσης.
- Τα στοιχεία (α) και (β) διαχωρίζονται μεταξύ τους με κόμμα αν ολόκληρη η βιβλιογραφική παραπομπή εμφανίζεται εντός παρένθεσης. Π.χ.: (Pettigrew & Tropp, 2006)
- Αν τα ονόματα των συγγραφέων ενσωματώνονται στη ροή του κειμένου, τότε το έτος δημοσίευσης τοποθετείται εντός παρένθεσης. Π.χ.: Οι Pettigrew και Tropp (2006) ...

Παράθεση βιβλιογραφικών πηγών στο σώμα του δοκιμίου

- Ενσωμάτωση στη ροή του κειμένου (εστίαση στην πηγή) ή παράθεση σε παρένθεση (εστίαση στην ιδέα):
 - ✓ Οι Pettigrew και Tropp (2006) πραγματοποίησαν μετα-ανάλυση 515 εμπειρικών ερευνών και κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η διομαδική επαφή οδηγεί στη μείωση της προκατάληψης.
 - ✓ Τα αποτελέσματα μετα-ανάλυσης 515 εμπειρικών ερευνών επιβεβαίωσαν το συμπέρασμα ότι η διομαδική επαφή οδηγεί στη μείωση της προκατάληψης (Pettigrew & Tropp, 2006).

Παράθεση βιβλιογραφικών πηγών στο σώμα του δοκιμίου

- Παράθεση αυτούσιου κειμένου από δάνεια πηγή:
 - ✓ Σύμφωνα με τον ορισμό που προτείνουν οι Shiraev και Levy (2018), ενόρμηση ή κίνητρο είναι «μια εσωτερική συνθήκη διέγερσης που ωθεί έναν οργανισμό να ικανοποιήσει κάποια βιολογική του ανάγκη» (σ. 402).
 - ✓ Ενόρμηση ή κίνητρο αποκαλούμε «μια εσωτερική συνθήκη διέγερσης που ωθεί έναν οργανισμό να ικανοποιήσει κάποια βιολογική του ανάγκη» (Shiraev & Levy, 2018, σ. 402).
- Γενικά, προτείνεται να αποφεύγεται η συχνή προσφυγή σε αυτούσια δάνεια από τη βιβλιογραφία, εκτός από ειδικές περιπτώσεις (π.χ. ορισμοί εννοιών).

Παράθεση βιβλιογραφικών πηγών στο σώμα του δοκιμίου

- Διαδοχικές πηγές εντός παρένθεσης χωρίζονται μεταξύ τους με άνω τελεία (το σύμβολο ; στα αγγλικά, το σύμβολο · στα ελληνικά, το οποίο εμφανίζεται πατώντας Alt+0183).
- ✓ Το συμπέρασμα ότι η διομαδική επαφή οδηγεί στη μείωση της προκατάληψης έχει επιβεβαιωθεί σε μετα-αναλυτικές έρευνες (Pettigrew & Tropp, 2006· Zhou et al., 2019).
- Η παράθεση των διαδοχικών πηγών γίνεται αλφαβητικά, με βάση το επώνυμο του πρώτου συγγραφέα (όχι με βάση το έτος δημοσίευσης).

Παράθεση βιβλιογραφικών πηγών στο σώμα του δοκιμίου

- Δύο συγγραφείς:
 - ✓ (Pettigrew & Tropp, 2006) ή
 - ✓ Οι Pettigrew και Tropp (2006)...
- Περισσότεροι από δύο συγγραφείς:
 - ✓ (Zhou et al., 2019) ή
 - ✓ Οι Zhou et al. (2019)...
 - ✓ Σε ελληνικές δημοσιεύσεις, η ένδειξη et al. αντιστοιχεί στο & συν.

Παράθεση βιβλιογραφικών πηγών στο σώμα του δοκιμίου

- Δευτερεύουσα πηγή:
 - ✓ Η πιο επιδραστική θεωρία για τη διομαδική επαφή έχει διατυπωθεί από τον Allport (1954, αναφ. στο Pettigrew & Tropp, 2006) [στα Αγγλικά: as cited by]
- Στον βιβλιογραφικό κατάλογο πρέπει να συμπεριληφθεί μόνο η δευτερεύουσα πηγή (Pettigrew & Tropp, 2006), καθώς δεν είχαμε άμεση πρόσβαση στην πρωτογενή (Allport, 1954).
- Όμως, είναι σκόπιμο να εντοπίσουμε και να μελετήσουμε την πρωτογενή πηγή από το πρωτότυπο, ώστε να την αναφέρουμε χωρίς να χρειαστεί να παραπέμψουμε στη δευτερεύουσα.

Βιβλιογραφικός κατάλογος

- Αντιστοιχία με το κείμενο του δοκιμίου.
- Ταυτοποίηση του είδους της παραπομπής: άρθρο σε επιστημονικό περιοδικό, κεφάλαιο σε αυτοτελή τόμο, αυτοτελής τόμος, ανακοίνωση σε συνέδριο, πηγή στο διαδίκτυο...
- Η πληρότητα των στοιχείων: συγγραφείς, έτος δημοσίευσης, τίτλος περιοδικού/τόμου, επιμελητές έκδοσης, εκδοτικός οίκος (αν απαιτείται).
- Προσοχή στη μορφοποίηση: τι γράφεται με πλάγια στοιχεία, πώς χρησιμοποιείται το κόμμα...

Βιβλιογραφικός κατάλογος

- Άρθρο σε επιστημονικό περιοδικό (1-20 συγγραφείς):

Γεώργας, Δ., Χριστακοπούλου, Σ., Μυλωνάς, Κ., & Schwartz, S. H. (1992). Καθολικές αξίες: Ελληνική πραγματικότητα. *Ψυχολογικά Θέματα*, 5(1), 7–25.

Duckitt, J., & Sibley, C. (2010). Personality, ideology, prejudice, and politics: A dual-process motivational model. *Journal of Personality*, 78(6), 1861–1893. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2010.00672.x>

Βιβλιογραφικός κατάλογος

- Άρθρο σε επιστημονικό περιοδικό (20+ συγγραφείς):
Krys, K., Vauclair, M., Capaldi, C., Lun, V. M.-C., Bond, M. H., Domínguez-Espinosa, A., Torres, C., Lipp, O., Manickam, S., Xing, C., Antalíková, R., Pavlopoulos, V., Teyssier, J., Hur, T., Hansen, K., Szarota, P., Ahmed, R., Burtceva, E., Chkhaidze, A., ... Yu, A. (2016). Be careful where you smile: Culture shapes judgments of intelligence and honesty of smiling individuals. *Journal of Nonverbal Behavior*, 40, 101-116.
<https://doi.org/10.1007/s10919-015-0226-4>

Βιβλιογραφικός κατάλογος

- Άρθρο υπό δημοσίευση:

Gruber, J., Mauss, I. B., & Tamir, M. (in press). A dark side of happiness? How, when, and why happiness is not always good. *Perspectives on Psychological Science*.

Kappes, A., & Oettinger, G. (2014). The emergence of goal pursuit: Mental contrasting connects future and reality. *Journal of Experimental Social Psychology*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1016/j.jesp.2014.03.014>

Βιβλιογραφικός κατάλογος

- Κεφάλαιο σε αυτοτελή τόμο με επιμελητή/ές έκδοσης:

Παπαδόπουλος, Ρ. Κ. (2005). Αποδημία, νόστος και τραύμα.

Στο Α. Παπαστυλιανού (Επιμ.), *Διαπολιτισμικές διαδρομές* (σσ. 279-319). Ελληνικά Γράμματα.

Tajfel, H., & Turner, J. C. (1979). An integrative theory of intergroup conflict. In W. G. Austin & S. Worchel (Eds.), *The Social Psychology of intergroup relations* (pp. 33-47).

Brooks/Cole. <https://doi.org/10.4236/psych.2011.25066>

Βιβλιογραφικός κατάλογος

- Αυτοτελής τόμος:

Doise, W. (2009). *Η εξήγηση στην Κοινωνική Ψυχολογία* (επιμ. ελληνικής έκδοσης: Σ. Παπαστάμου). Πεδίο. [έτος πρωτότυπης έκδοσης: 1986]

Hayes, A. F. (2013). *Introduction to mediation, moderation, and conditional process analysis: A regression-based approach*. Guilford. <https://doi.org/10.978-1609182304>

Βιβλιογραφικός κατάλογος

- Ανακοίνωση σε επιστημονικό συνέδριο:

Pavlopoulos, V., Motti-Stefanidi, F., & Sandravelis, A. (2012, July 14-18). *Acculturation of immigrants in Greece: Indications for mutual accommodation* [Oral presentation]. 21st International Congress of the IACCP, Stellenbosch, South Africa.

Βιβλιογραφικός κατάλογος

- Λήμμα σε online εγκυκλοπαίδεια ή λεξικό χωρίς συγγραφέα:
Ψυχική ασθένεια. (2020, 16 Ιουνίου). Στο *Βικιπαίδεια*.
https://el.wikipedia.org/w/index.php?title=Ψυχική_ασθένεια
- Psychologize. (n.d.). In *Collins English Dictionary*. Retrieved October 14, 2020, from <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/psychologize>
- ☞ Η Wikipedia δεν θεωρείται γενικά αξιόπιστη πηγή επειδή οι συγγραφείς των λημμάτων είναι άγνωστοι.

Βιβλιογραφικός κατάλογος

- Διαδικτυακή πηγή χωρίς συγγραφέα και ημερομηνία:
Μόνιμος πληθυσμός κατά ομάδες υπηκοοτήτων Δήμοι. (χ.χ.).
Ελληνική Στατιστική Αρχή. https://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_VBZOni0vs5VJ_locale=el
- ☞ Πηγές χωρίς πλήρη στοιχεία (όνομα συγγραφέα, ημερομηνία ανάρτησης) πρέπει να αποφεύγονται επειδή ενδέχεται να έχουν προσωρινό χαρακτήρα είτε να μην τεκμηριώνεται η αξιοπιστία τους.

Βιβλιογραφικός κατάλογος

- Άρθρο στον ημερήσιο τύπο:

Grant, H. (2019, October 27). Rescued at sea: How did refugees' lives in Europe turn out? *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/global-development/2019/oct/27/refugees-rescued-at-sea-how-lives-turned-out-nicolo-lanfranchi>

Βιβλιογραφικός κατάλογος

- Σε περίπτωση περισσότερων της μίας πηγών με ίδιο πρώτο συγγραφέα, η ταξινόμηση γίνεται με βάση το επώνυμο του δεύτερου συγγραφέα, κ.ο.κ.
- Σε περίπτωση δύο πηγών με ίδιο συγγραφέα και διαφορετικό έτος δημοσίευσης, η ταξινόμηση γίνεται με βάση το έτος δημοσίευσης σε αύξουσα ακολουθία.
- Σε περίπτωση δύο πηγών με ίδιο συγγραφέα και ίδιο έτος δημοσίευσης, προστίθεται στο έτος η ένδειξη α, β, κλπ. Π.χ. (2019α) στην πρώτη πηγή, (2019β) στη δεύτερη πηγή, κλπ.

Αναλυτικοί κανόνες και οδηγοί

- Βιβλιογραφικές παραπομπές στο κείμενο:
<https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/citations>
- Βιβλιογραφικός κατάλογος:
<https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references>
- Οδηγός συγγραφής πτυχιακής εργασίας:
<https://eclass.uoa.gr/modules/document/file.php/PSYCH167/Βιβλιογραφία/ΕΚΠΑ-Psych-thesis-guide.pdf>
- Εργαλεία μορφοποίησης του βιβλιογραφικού καταλόγου:
<https://www.scribbr.com/apa-citation-generator/>
(βλ. επίσης Mendeley και Zotero, ενότητα 3 του μαθήματος)